

С/кар/2
Б 86

Боташланы А.

Кар. 453-1

Хр.

К КЫЗЧЫКЪ БЛА КЪОЯНЧЫКЪ

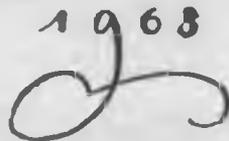
Боташманов А.

**ЫЗЧЫКЪ
БЛА
КЪОЯНЧЫКЪ**

КЪАРАЧАЙ-ЧЕРКЕС
КИТАБ ИЗДАТЕЛЬСТВО
1968

Акъ къоянчыкъ джашай эди
Ариу салкъын чегетде,
Балачыкъла табхан эди
Бир къууушлу терекде.
Рахима да джашай эди
Таугъа джууукъ бир элде,
Ойнай эди, ёсе эди
Ариу ханслы джерледе.

Бир кюн къызчыкъ мурат этди
Бираз узакъ джюрюрге,
Четенчигин алыб кетди
Джилек джыйыб келирге.
Мыдых кибик къызарыб,
Кюн да тийиб джылтыраб,
Чыкъ тюшген терекледе
Чапыракъла къалтыраб.
Тюрлю-тюрлю кийиниб,
Джылтырай эдиле чегетле,
Уча эдиле гёбелекле,
Джызылдай эдиле чибинле.

Рахима:

— Кёрдюм анда джууала,
Тюрлю-тюрлю кёгетле,
Джашил болуб терекле,
Къызыл бишиб джилекле.

Римма юйге къайтыргъа
Четенчигин толтуруб,
Къоянчыкъны эследи
Дюкгюшчюкде олтуруб.

Къызчыкъ:

— Хей, аланчыкъ, сабыр бол!
Бираз сынаб къарайым,
Не хапарынъ бар эсе да
Тинтиб тюзюн алайым?
Акъ къоянчыкъ къоркъгъандан
Болгъан эсин ташлады,
Сора эсин да джыйыб,
Былай айтыб башлады.

Къоянчыкъ:

— Хош келдинъ, ариу къызчыкъ!
Кюн тийгенча, джылтыраб,
Ариулугъунъ кёзюмде,
Джулдузчукъча, къалтыраб!

Нек тургъаненъ андагъылы
Бу джерлеге келмейин?
Сен ариу чегетлеге
Эсчигинъи бёлмейин?
Кёр балачыкъларымы,
Сюерсе, къууанырса,
Ала бла ойнарса,
Кюльорсе, джубанырса.
Сора Римма къууанды,
Ашыкъды ол кёрюрге.
Чыдаялмай кёб сорду,
Хар нелерин билирге.

Рахима:

— Неллей бирни керекди
Биз алагъа барыргъа?
Ашыгъама аланы
Дженъил джетиб таныргъа.

Джууаб береди аначыкъ:

— Узакъ тюлдю, джанчыгъым,
Не акъырын барсакъ да—
Джанъыз сагъат джарымчыкъ.
Къоянчыкъ кеси алда
Джол кёргюзюб келтирди,
Бир терекни къатына
Рахиманы джетдирди.
Кёргюзеди „ма бу“ деб
Тургъан юйюн аначыкъ.
Терекни къууушунда
Юч акъ къоян балачыкъ.

Къолу бла тутханлай
Бутакъны къынъырындан,
Башчыкъларын узатыб
Терекни чунъурундан.

Къоян балачыкъла:

— Биз бек суйген къонакъчыкъ,
Кёб келе тур сен бизге,
Бизни сагъыныб а сен
Джукъ айтма чырт кишиге.

Къызчыкъ:

— Сиз келигиз бизни элге:
Анда джашау табарсыз.
Эркин, джарыкъ, къоркъуусуз
Ойнарсыз эм чабарсыз.
Бизни уллу арбазда
Ашаб, ойнаб турурсуз.

Ол сизни ачытыучу
Кёб затдан къутулурсуз.
Сизни кибик дагъыда
Бизге кёбле келедиле,
Чегет джаныуарчыкъла
Бек дженъил юренедиле.
Бютеу онъсузчукълагъа
Сютчюкню ичиребиз.
Уллучукъларына уа
Шорпа аш биширебиз.

К ъ о я н ч ы к ъ л а :

— Алкъын джукъгъа чыкъмайбыз,
Ары-бери чабмайбыз,
Хар неден да къоркъабыз,
Адамлагъа бармайбыз.

Р а х и м а :

— Хайда энди, шохларым,
Уллучукъла болугъуз!
Тынч болсун джашауугъуз,
Салкъынчыкъда солугъуз!

А н а к ъ о я н :

— Не дейсе, ариу къызчыкъ,
Мени сабийлериме?
Сагъышлыма, бир къоркъуу
Келгенди да келюме.
Аланы киши билсе,
Излеб келиб табарла.

Тутуб элтиб аланы
Терилерин соярла.
Римма толу сёз бермеди
Джукъ айтмазны хакъындан,
Саламлашыб, „саулыкъ“ деб
Кетди балачыкъладан.
Римма къайтыб келеди.
Чегетлени кыдырыб,
Джашил ёсген джанъы ханс
Аякъларын сыдырыб.

Анасына тубеди
Босагъаны юсюнде,
Джилеклени кѣргюздю
Четенчикни ичинде.

А н а с ы:

— Къайда эдинъ, Рахима,
Къайдан чабыб келесе?
Кечге къалыб ананъа
Джюрек аүруу бересе!

Р а х и м а:

— Мындан сора, аначыгъым,
Бир да былай къалмазма,
Кечге къалыб мен сеннъе
Бир къыйынлыкъ салмазма.
Ариу сѣзле селешди,
Анасына джалыныб,
Джанъыз сѣз да айтмады
Къоянланы сагъыныб.

Бир кюн тебе башында
Ойнай элле джашчыкъла,
Ала бла ойнаргъа деб
Келдиле эм къызчыкъла.

Рахима:

— Туругъуз, аланчыкъла,
Бу букъуда турмайыкъ!
Салкъын чакъгъан чегетде
Барыб джилек джыяйыкъ!
Рахиманы бу сёзюн
Тюз айтханнъа санайдыла,
Бири-бирин джетелмей
Чабышханлай барадыла.

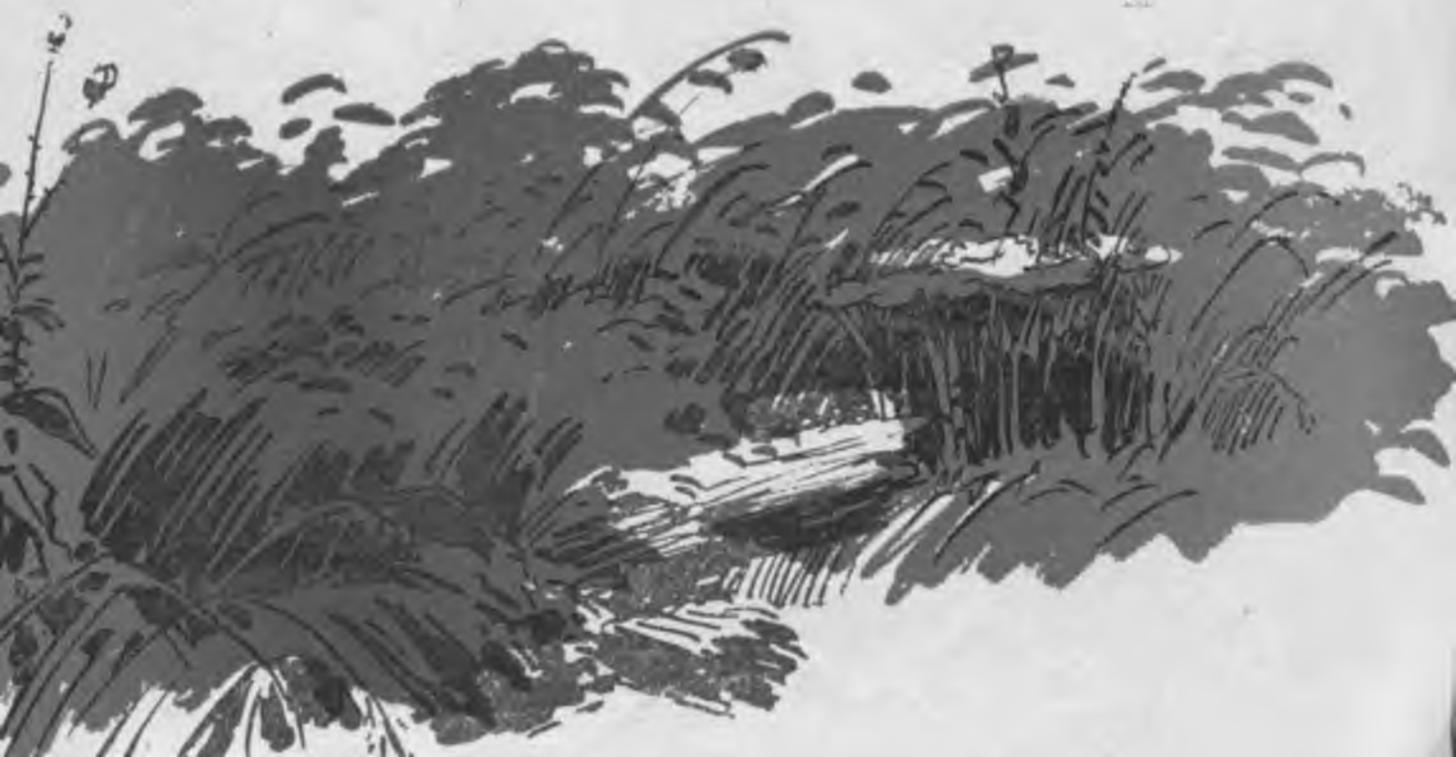
Айландыла чегетде,
Кёб джилек ашадыла,
Наз терекни тубюнде
Олтуруб джаншадыла...

Айтды сора Рахима:

— Юйюбюзге къайтайыкъ
Ахмат айтды:—Хар ким да
Кёргенибизни айтайыкъ!
Джашыу айтды: „Мен бюгюн
Бир тюлкючюк кёргенем,
Алай а къоркъмагъанем,
Бир кесек илгеннъенем“.

Ф а т и м а:

— Билемисиз, терекде
Бир байрамджак кѳрген эдим,
Тутама деб чегетде
Бир талайны сюргенем.
— Ха-ха-ха!—деб джашчыкъла
Бары бирден кюлдюле.
„Алдайса сен, Фатимат,
Кѳрмегенсе!—дедиле.
„Мен да бир затны кѳрдюм!
Ючден-ючден чынъай эди.
Акъ кѳзлерин да джандырыб,
Къыл къуйругъун булгъай эди.
Къоркъгъанем азчыкъ-бузчукъ,
Аны къараб кѳргенлей,
Бек къууандым сора мен
Ийнекчик ѳкюргенлей.

Ахмат былай айтханлай,
Къызчыкъъла да къюдюле:
— Дунияда болмагъанны
Къайдан кёрдюнъ,— дедиле.

Рашит секириб туруб:
— Мен бир къоян кѣргенем,
Шкогуму алыргъа
Юйге къайтыб келгенем.
Хамит айтады: „Бир айю,
Эки кѣзю джылтырай,
Мени кѣргенлей, къоркъуб,
Болгъан саны къалтырай“.
Кѣзчюклерин да джандырыб,
Айтды сора Алийчик:
„Мен да кѣрдюм, аланла,
Джылай эди сабийчик.“
Сора джашчыкъла кюрешиб,
Хар кимге кѣзюу юлешиб,
Рахимагъа кѣзюу джетиб,
Кюлдюле айыб этиб.
Рахима ачыуланды,
Бетчиги да къызарды.
Сора къоянчыкъладан
Хапар айтыб башлады.

Р а х и м а:

— Да, къарнашла, мен сизге
Керти хапар айтайым,
„Огъай“,—десегиз, мен да
Сизни кибик алдайым.
Хапарны эшитгенлей
Ёрге-ёрге турдула.
Чегет таба чабаргъа
Ала хазыр болдула.

Ашыкѡгъандан солуусуз
Барысы да чабдыла.
Терекни кѡуушунда
Кѡоянланы табдыла.
Хырылдашыб ѳрледиле,
Уячыкѡны чачдыла.
Аначыкѡны джюрегине
Кѳб кѡыйынлыкѡ салдыла.
Джанѡур кирик, бир джауѡгъан
Сыртны, кѡолну кѡаралтыб,
Бир джылагъан, джарылгъан
Ташны, тауну таралтыб.
Аначыкѡлары, хариб,
Кѡалды джылай, джарыла.

Къоянчыкъланы излеб
Тереклеге барыргъа.
Таўланы зынъырматыб,
Башчыгъын къымылдатыб,
Таралыб, джылаб бошаб,
Кёб акъылла ол ойлаб
Айтды: „Бу чегетледе
Джыяйым халкъны кенъешге,
Адамла тюзюн айтыр кибик,
Балаларым къайтыр кибик,

Уяныгъыз джукъугъуздан,
Ойлашыгъыз башыгъыздан,
Балаларын тас этген
Тилейди барыгъыздан:
„Къайтарсынла сабийлени,
Тилейик барыб аладан,
Сормайын алыб кетген
Сабийлерин анадан“.
„Айтайыкъ, барыб кёрейик,
Тюз муратларын билейик,
Ариулюкъ бла берселе,
Къууаныб алыб келейик“.
Джаныуарла джыйылдыла,
Оноу-кенъеш болдула.

Кечени арасына
Былай бегим салдыла:
„Тилейик адамладан,
Табайыкъ биз аланы.
Келтирейик чегетге
Сау этейик ананы.
Келечиге барсынла
Борсукъ бла акъ къоян.
Битдирликди ол ишин:
Джаш болса да, баш къоян“.
Къоянчыкъ секириб туруб:
— Ой, къоркъама итледен,
Мен чынъай айлансам да
Джаргамладан, тикледен.

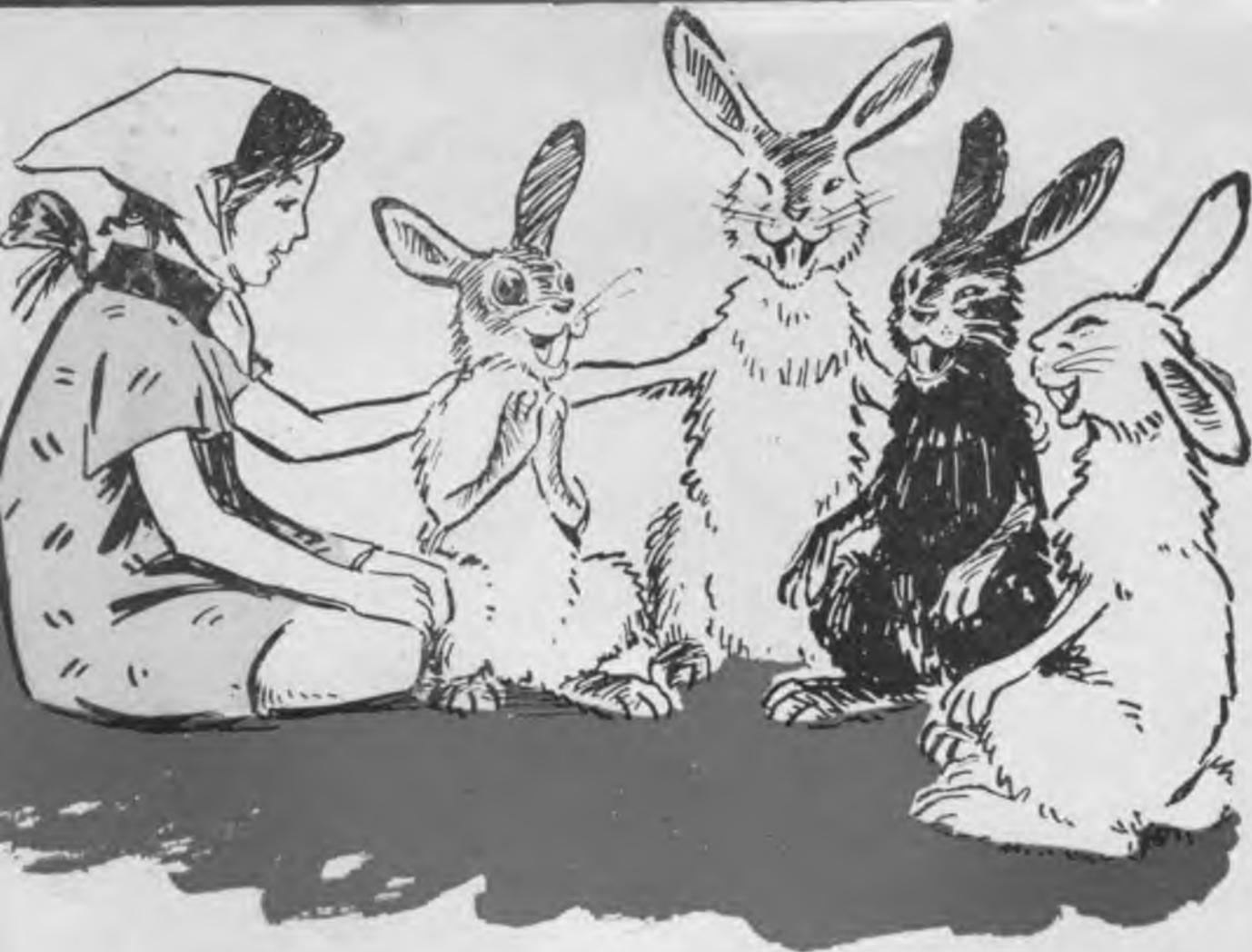

Борсукъ:

— Мен да къркъама
Бёрю болмай барыргъа.
Кеч да болуб, танъ да атды
Бу бегимни салыргъа.
Кюп да иги тиерге
Келечиле келдиле.
Тийрени кыйырында
Сабийлени кёрдюле.

Тюлкю барсын аллыбызда,
Биз берлакъда тохдайкъ,
Сора сабийчиклеге
Биз хапарны айтайкъ.
Тюлкю барыб сѣлешиб,
Сабийлеге илешиб,
Джарашдырды аланы
Кѣб заманны кюрешиб.
Сора сабийчикле да
Юйлерине бардыла.
Бѣрю айтды шыбырдаб:
— Билемисиз оюнну?
Ала менден кѣоркъарла,
Кѣрселе да кѣачарла.

Анасына берирге
Къоянланы алдыла.
Джашау бла Рахима
Тебретиле таукел этиб.
Ана къоян Римма бла
Саламлашды алгъа джетиб.
Римма айтды:—Ма сарынъ,
Бу акъчыгъынъ, кѣкчюгюнъ
Сау эсен келгендиле
Суйген юйдегичигинъ.
Ёсюб, семириб, джаным,

Ма кълунъа келдиле,
Биз джашагъан джерледе
Кѣб аламат кѣрдюле.
Джаныуарла кълуаннъандан
Чабышдыла джыйылыб,
Рахиманы аллына
Хошкелдиге кълуюлуб.
Олсагъатлай кълоянчыкъ
Чынъаб-чабыб келеди,
Кълуаннъандан Рахиманы
Имбашына минеди.

— Мени тырнауукъчугъум,
Кесими зауукъчугъум!
Хош келдинъ, кёксюлчюгюм,
Кесими ётгюрчюгюм!
Хош келдинъ, чыммакъчыгъым,
Кесими ийнакъчыгъым!—
Деди ана къоянчыкъ,
Кёлтюрюб къулакъчыгъын.

Джаныуарла къууаннъандан
„Ура!“ —деб къычырдыла.
Юч четен наныкъ джыйыб,
Римманы ашырдыла.

АБИДАТ ДЖАГАФРОВНА БОТАШЕВА

ДЕВОЧКА И ЗАЙЧИК

На карачаевском языке

Редактор *Н. М. Кагиева.*
Художник *Н. Г. Крицкий.*
Художественный редактор *Д. Х. Кубанов.*
Технический редактор *Г. М. Потькалова.*
Корректор *Р. А. Ижаева.*

Сдано в набор 26-IX-1962 г. Подписано к печати 15-V-1963 г.
Формат 84x108¹/₁₆. Физ. п. л. 2. Усл. п. л. 3,28. Уч.-изд. л. 3,36.
Тираж 1000 экз. Заказ 4240. Цена 23 коп.

Карачаево-Черкесское книжное издательство,
г. Черкесск, Ленина, 35-а.
Черкесская типография, г. Черкесск, Комсомольская, 32.

Билгасы 23 кап.

КЪАРАЧАЙ -ЧЕРКЕС КИТАБ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ЧЕРКЕССК—1963